מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבין את תוכן הסיפור על שינוי שם המשפחה
- לתרגל איתור מידע, פרשנות והבעת דעה
- להכיר את תהליך עברות השמות בארץ ישראל

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – הבנת הנקרא - בחירה

1. ב – גרינבוים
2. ב – עץ ירוק
3. ב – 1935
4. א – אילן
5. ג – על שם אבא של סבא
6. ב – ביקשה לברר את סיפור שם המשפחה

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – הוא חשב שאין לו מה לספר ואמר שזה 'סתם שם.
2. נכון – כתוב בסיפור שסבא הוציא מהארון אלבום תמונות עבה.
3. נכון – המורה הסבירה זאת בכיתה.
4. לא נכון – הוא כתב את שמות כל בני המשפחה על הענפים.
5. לא נכון – כמעט כל הידיים בכיתה הורמו.

חלק ג' – השלמת מילים

1. גרינבוים
2. אילן
3. גזע
4. עברתו
5. סבא

חלק ד' – התאמה

- 1 – ד (שם משפחה ביידיש שפירושו עץ ירוק)
- 2 – ג (השם העברי החדש שנבחר)
- 3 – ב (שפה שדיברו יהודים במזרח אירופה)
- 4 – ה (החליפו שם לועזי בשם עברי)
- 5 – א (השם השני של עומר)

חלק ה' – סדר הדברים בסיפור

1. המורה מבקשת מהתלמידים לברר את סיפור שם המשפחה שלהם
2. עומר שואל את סבא בערב על שם המשפחה
3. סבא מספר על השם גרינבוים ועל העברתה לאילני
4. עומר מספר לכיתה את הסיפור
5. עומר מצייר עץ משפחה בבית

חלק ו' – שאלות פתוחות

1. כי השם שומר על המשמעות של השם הישן - עץ - אבל בעברית, שפת הבית החדש.
2. שגם אם השם השתנה לעברית, הקשר למשפחה ולעבר נשמר.
3. כי הוא לא ידע את ההיסטוריה שמאחורי השם, וחשב שזה רק שם רגיל.
4. מהמילה עברית - הפכו משהו לעברי.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- גרינבוים - עץ ירוק ביידיש
- כי השם שומר על המשמעות הישנה בעברית
- הפכו שם לועזי לשם עברי

טיפים להפעלה:

- אפשר לבקש מהתלמידים לברר בבית את סיפור השם שלהם ולהביא לשיעור הבא
- כדאי לדון בכיתה בדוגמאות נוספות של עברות שמות מוכרות
- ניתן לשלב ציור עץ משפחה כמשימת המשך יצירתית

דף תרגול: הסוד שבשם שלי

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

הסיפור מספר על ילד בשם עומר. הוא מגלה מהסבא שלו למה שם המשפחה שלהם השתנה.

📖 מילון קטן:

גרינבוים	שם משפחה ביידיש, פירושו עץ ירוק
יידיש	שפה שדיברו יהודים רבים במזרח אירופה
אילן	עץ בעברית
עברתו	החליפו שם לועזי בשם עברי
שורשים	במובן מושאל - הקשר למשפחה ולעבר
גזע	חלק מרכזי של העץ, גם מילה למשפחה מרכזית
ענפים	חלקי העץ שיוצאים מהגזע, גם צאצאים במשפחה

1 חלק א' – הבנת הנקרא - בחירה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איך קראו למשפחה בפולין?

א) אילני ב) גרינבוים ג) ירוקשטיין ד) עצמוני

2. מה המשמעות של השם הישן?

א) בית ירוק ב) עץ ירוק ג) הר ירוק ד) שדה ירוק

3. מתי הוא עלה לארץ?

א) 1925 ב) 1935 ג) 1945 ד) 1948

4. איזו מילה היא הבסיס לשם החדש?

א) אילן ב) ירוק ג) עץ בוים ד) גזע

5. מי נתן לעומר את השם השני?

א) על שם המורה ב) על שם סבא ג) על שם אבא של סבא ד) על שם חבר

6. מה המורה ביקשה מהתלמידים?

א) סיפרה על יידיש ב) ביקשה לברר את סיפור שם המשפחה ג) לימדה על פולין

ד) ציירה עץ משפחה

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	עומר חשב בהתחלה שיש לו הרבה מה לספר על שם המשפחה שלו.	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
2	סבא הראה לעומר אלבום תמונות עבה.	☐	☐
3	משפחות רבות עברתו את שמן כשהגיעו לארץ ישראל.	☐	☐
4	עומר צייר בבית עץ וכתב עליו רק את שמו שלו.	☐	☐
5	אף אחד בכיתה לא רצה לגלות את הסוד שבשם שלו.	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. שם המשפחה בפולין היה _____ , ופירושו עץ ירוק ביידיש.

2. אבא של סבא בחר בשם אילני מהמילה _____ , שפירושה עץ.

3. עומר צייר עץ וכתב על ה _____ את השם גרינבוים.

4. משפחות רבות _____ את שמן כשהגיעו לארץ ישראל.

5. השם השני של עומר, צבי, ניתן לו על שם _____ .

4 חלק ד' – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. גרינבוים	___	**א.** השם השני של עומר
2. אילני	___	**ב.** שפה שדיברו יהודים במזרח אירופה
3. יידיש	___	**ג.** השם העברי החדש שנבחר
4. עברתו	___	**ד.** שם משפחה ביידיש שפירושו עץ ירוק
5. צבי	___	**ה.** החליפו שם לועזי בשם עברי

5 חלק ה' – סדר הדברים בסיפור

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	עומר שואל את סבא בערב על שם המשפחה
☐	סבא מספר על השם גרינבוים ועל העברתה לאילני
☐	עומר מספר לכיתה את הסיפור
☐	עומר מצייר עץ משפחה בבית
☐	המורה מבקשת מהתלמידים לברר את סיפור שם המשפחה שלהם

6 חלק ו' – שאלות פתוחות

ענו בקצרה.

1. למה בחר אבא של סבא דווקא בשם אילני?

2. מה מבטא המשפט 'החלפנו את השפה, אבל לא את השורשים'?

3. למה עומר חשב בהתחלה שאין לו מה לספר על שמו?

4. מאיזו מילה נוצר הפועל עברתו?

כרטיס יציאה

מה היה שם המשפחה בפולין ומה פירושו?

למה אבא של סבא בחר בשם אילני?

מה פירוש המילה עברתו?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀